Deutsche Rentenversicherung
Bayern Süd
Am Alten Viehmarkt 2, 84028 Landshut
Postanschrift: 84024 Landshut

Telefon 0871 81-0, Telefax 0871 81-112 140
Servicetelefon **0800 1000 48015**
service@drv-bayernsued.de
www.deutsche-rentenversicherung-bayernsued.de

Deutsche Rentenversicherung

Information

zum deutsch-nordmazedonischen Sozialversicherungsabkommen vom 08.07.2003

- Stand August 2021 -

Das Abkommen zwischen der Bundesrepublik Deutschland und Nordmazedonien über Soziale Sicherheit vom 08.07.2003 umfasst die Bereiche Unfallversicherung, Krankenversicherung und Rentenversicherung. Es sichert eine grenzüberschreitende Anwartschaftserhaltung und Gleichbehandlung, schafft aber keine neuen Leistungsarten und ändert auch nicht die Anspruchsvoraussetzungen für eine Leistung. Insoweit gelten die jeweiligen innerstaatlichen Vorschriften.
Nachfolgend die im Abkommen enthaltenen Regelungen zur Rentenversicherung im Überblick:

1. Renten

1.1 Rentenanspruch

Auch wenn Versicherungszeiten in Deutschland und in Nordmazedonien zurückgelegt sind, wird die deutsche Rente vom Rentenversicherungsträger in Deutschland, die nordmazedonische Rente vom Träger in Nordmazedonien festgestellt. Die persönlichen und versicherungsrechtlichen Voraussetzungen (z.B. Erreichen der Altersgrenze, Minderung der Erwerbsfähigkeit, Wartezeit) müssen dabei nach dem jeweiligen innerstaatlichen Recht erfüllt sein. Allerdings werden bei der Anspruchsprüfung für geforderte Mindestversicherungszeiten die Zeiten in Deutschland und in Nordmazedonien sowie unter bestimmten Voraussetzungen auch Versicherungszeiten in den anderen Nachfolgestaaten Jugoslawiens zusammengezählt. Zusätzlich können auch bestimmte für den Rentenanspruch erforderliche versicherungsrechtliche Tatbestände durch entsprechende Tatbestände in Nordmazedonien erfüllt werden. Auch wenn in Deutschland nur wenige Beitragsmonate zurückgelegt sind, kann ein Anspruch auf deutsche Rente wegen verminderter Erwerbsfähigkeit, Altersrente oder Hinterbliebenenrenten entstehen.

1.2 Rentenhöhe

Die Renten werden getrennt aus den im jeweiligen Staat erworbenen Versicherungszeiten nach dem dort maßgebenden innerstaatlichen Recht festgestellt und berechnet. Für die deutsche Rente werden dazu die individuellen deutschen Versicherungszeiten unter Beachtung der persönlichen Versicherungsdaten (z.B. Versicherungsdauer und Höhe der einbezahlten Beiträge) berücksichtigt.
Die Höhe der Rente ist grundsätzlich unabhängig davon, ob sich der deutsche oder mazedonische Staatsangehörige in Deutschland, in Nordmazedonien oder in einem anderen Staat aufhält. Einschränkungen können sich jedoch ergeben, wenn in der Rente Versicherungszeiten außerhalb des Bundesgebietes nach dem Fremdrentengesetz berücksichtigt wurden. Darüber hinaus können Renten, die aufgrund einer Erwerbsminderung gewährt werden, bei Wohnsitz im Ausland gemindert werden oder wegfallen.

1.3 Kranken- und Pflegeversicherung der Rentner

Die Entscheidung über die Mitgliedschaft in der deutschen Kranken- und Pflegeversicherung der Rentner trifft die zuständige deutsche Krankenkasse. Grundsätzlich gilt Folgendes:
Antragsteller und Bezieher einer deutschen Rente sind bei Vorliegen einer Vorversicherungszeit in der deutschen Krankenversicherung pflichtversichert. Bei Wohnsitz in Deutschland besteht dann regelmäßig auch Versicherungspflicht in der sozialen Pflegeversicherung. Von der deutschen Rente wird der Beitragsanteil des Rentners zur Krankenversicherung und evtl. auch der Pflegeversicherungsbeitrag einbehalten und zusammen mit dem Anteil des Rentenversicherungsträgers am Beitrag zur Krankenversicherung an die deutsche Krankenkasse abgeführt.
Auch bei Wohnsitz in Nordmazedonien sind die deutschen Krankenversicherungsvorschriften grundsätzlich anzuwenden. Wer eine deutsche Rente erhält oder beantragt hat, kann deshalb in der Regel auch in Nordmazedonien Sachleistungen der Krankenversicherung (z.B. ärztliche Behandlung) in Anspruch nehmen, ebenso wie dort krankenversicherte Personen. Eine Versicherungspflicht in der sozialen Pflegeversicherung besteht bei Wohnsitz in Nordmazedonien nicht.
Personen, die dauerhaft in Nordmazedonien wohnen und sowohl deutsche als auch nordmazedonische Rente beantragt haben oder erhalten, unterliegen jedoch nur den Krankenversicherungsvorschriften Nordmazedoniens.

1.4 Rentenzahlung

Die deutsche Rente wird am Monatsende überwiesen. Nach Nordmazedonien erfolgt die Überweisung auf das Bankkonto des Rentners. Die Kosten der Überweisung nach Nordmazedonien trägt der deutsche Rentenversicherungsträger. Für den Rentner fallen nur die üblichen Spesen seiner Bank an.

1.5 Antragstellung

Leistungen aus der deutschen Rentenversicherung werden nur auf Antrag gewährt. Sind Versicherungszeiten in Deutschland und in Nordmazedonien zurückgelegt, ist nur ein einziger Antrag nötig. Er gilt stets auch gegenüber dem anderen Vertragsstaat. Bei Aufenthalt in Deutschland genügt es daher, wenn bei der Beantragung der deutschen Rente angegeben wird, dass auch Versicherungszeiten in Nordmazedonien vorhanden sind. Der deutsche Rentenversicherungsträger teilt dann alle erforderlichen Angaben dem Versicherungsträger in Nordmazedonien mit. Dieser entscheidet über den Anspruch auf nordmazedonische Rente und sendet dem Antragsteller den Bescheid zu. Dies gilt entsprechend bei Aufenthalt in Nordmazedonien. In diesem Fall leitet der Rentenversicherungsträger in Nordmazedonien das deutsche Rentenverfahren ein.

2. Leistungen zur Teilhabe (Rehabilitation)

Bei Vorliegen der persönlichen und versicherungsrechtlichen Voraussetzungen können für Versicherte, die in Deutschland wohnen, Leistungen zur medizinischen Rehabilitation, Leistungen zur Teilhabe am Arbeitsleben sowie ergänzende Leistungen gewährt werden. Bei der Prüfung der versicherungsrechtlichen Voraussetzungen können neben den deutschen Versicherungszeiten auch Versicherungszeiten in Nordmazedonien sowie unter bestimmten Voraussetzungen auch Versicherungszeiten in den anderen Nachfolgestaaten Jugoslawiens berücksichtigt werden.

3. Freiwillige Versicherung

Alle Personen mit Wohnsitz in Deutschland, die das 16. Lebensjahr vollendet haben und nach deutschen Rechtsvorschriften nicht versicherungspflichtig sind, können sich ohne Rücksicht auf ihre Staatsangehörigkeit in der deutschen Rentenversicherung freiwillig versichern.

Bei Wohnsitz in Nordmazedonien oder in einem anderen Staat können sich mazedonische Staatsangehörige in der deutschen Rentenversicherung freiwillig versichern, wenn sie bereits mindestens 60 Monate deutsche Beiträge gezahlt haben. Eine Zusammenrechnung mit nordmazedonischen Versicherungszeiten ist hier nicht möglich. Bei Wohnsitz in einem Mitgliedstaat der Europäischen Union (nicht aber bei Aufenthalt in den EWR-Staaten bzw. der Schweiz) besteht für mazedonische Staatsangehörige bereits dann die Berechtigung zur freiwilligen Versicherung, wenn nur ein Beitrag zur deutschen Rentenversicherung vorhanden ist.

4. Beitragserstattung

Die zur deutschen gesetzlichen Rentenversicherung gezahlten Beiträge können erstattet werden, wenn die Versicherungspflicht entfallen ist, ohne dass die Berechtigung zur freiwilligen Versicherung in Deutschland besteht und seit Aufgabe der Beschäftigung 24 Kalendermonate vergangen sind. Mazedonische Staatsangehörige können deshalb bei Wohnsitz in ihrem Heimatstaat oder in einem Staat, der nicht zu den Mitgliedstaaten der Europäischen Union gehört, 24 Monate nach dem Ende der Versicherungspflicht (hierzu zählt u.a. auch die Versicherungspflicht in Nordmazedonien) eine Beitragserstattung erhalten, wenn sie weniger als 60 Monate Beiträge in Deutschland gezahlt haben. Bei Wohnsitz in einem der Mitgliedstaaten der Europäischen Union besteht die Berechtigung zur freiwilligen Versicherung bereits dann, wenn nur ein deutscher Beitrag vorliegt, so dass in diesem Fall eine Beitragserstattung nicht möglich ist. Versicherte, die die Regelaltersgrenze erreicht und die allgemeine Wartezeit von 5 Jahren nicht erfüllt haben, können die Beiträge ohne Beachtung einer Wartefrist erstattet erhalten. Nach dem Tod ist diese Beitragserstattung an Hinterbliebene möglich, wenn ein Anspruch auf Rente wegen Todes wegen nicht erfüllter Wartezeit nicht besteht. In diesen Fällen ist auch der Aufenthaltsort ohne Belang.

5. Zuständigkeit

Sofern das Versicherungskonto bei einem Regionalträger der Deutschen Rentenversicherung geführt wird, ist meist die Deutsche Rentenversicherung Bayern Süd in Landshut als Verbindungsstelle für die Feststellung und Erbringung von Leistungen zuständig, wenn Versicherungszeiten in Nordmazedonien zurückgelegt sind, der Rentenberechtigte in Nordmazedonien oder als mazedonischer Staatsangehöriger in einem anderen Staat wohnt.

6. Weitere Informationen, Auskünfte und Beratung

Dieses Merkblatt kann nur eine allgemeine Information geben. Weitergehende Erläuterungen und Informationen zum Abkommen erhalten Sie bei der Deutschen Rentenversicherung Bayern Süd. Außerdem informieren alle Auskunfts- und Beratungsstellen der Deutschen Rentenversicherung. Auskunft und Rat sind kostenfrei.

Auskünfte zur Rentenversicherung in Nordmazedonien gibt der Rentenversicherungsträger von Nordmazedonien:

FOND NA
PENZISKOTO I INVALIDSKOTO
OSIGURUVANJE NA SEVERNA MAKEDONIJA
Ul. „23 Oktomvri“ br. 11
1000 SKOPJE
REPUBLIK NORDMAZEDONIEN

Deutsche Rentenversicherung
Bayern Süd
Am Alten Viehmarkt 2, 84028 Landshut
Postanschrift: 84024 Landshut

Telefon 0871 81-0, Telefax 0871 81-112 140
Servicetelefon **0800 1000 48015**
service@drv-bayernsued.de
www.deutsche-rentenversicherung-bayernsued.de

Deutsche Rentenversicherung

Информација

кон германско-северномакедонската Спогодба за социјално осигурување од 08.07.2003 година

- Состојба август 2021 година –

Спогодбата меѓу Сојузна Република Германија и Република Северна Македонија за социјално осигурување од 08.07.2003 ги опфаќа подрачјата осигурување од несреќа, здравствено осигурување и пензиско осигурување. Со неа се обезбедува и прекугранично задржување на правото за добивање пензии и еднаков третман, но од неа не произлегуваат нови видови плаќања, а не се менуваат ниту предусловите за нивно барање. Во таа смисла важат соодветните национални прописи.
Следува преглед на прописите содржани во спогодбата во делот за пензиското осигурување:

1. Пензии

1.1 Право на пензија

Доколку постојат периоди на осигурување во Германија и во Република Северна Македонија, германската пензија ја утврдува носителот на пензиското осигурување во Германија, а северномакедонската пензија носителот во Република Северна Македонија. Личните и осигурително-правните предуслови (на пр. достигнување на староснатa граница, намалување на работоспособноста, времето на чекање) притоа мора да бидат исполнети согласно соодветното национално право на односната земја. Но, како и да е при испитување на правото за неопходните минимални времиња на осигурување се пресметуваат заедно времињата на осигурување во Германија и Република Северна Македонија, како и под одредени предуслови и времињата на осигурување во останатите држави-наследнички на поранешна Југославија. Освен тоа одредени неопходни осигурително-правни фактички состојби може да се исполнат преку соодветните фактички состојби во Република Северна Македонија. Па така, доколку во Германија биле плаќани придонеси само неколку месеци, може да се добие право на пензија поради намалена работоспособност, старосна пензија или семејни пензии.

1.2 Висина на пензијата

Пензиите се утврдуваат и пресметуваат одделно врз основа на времињата на осигурување во соодветната држава според тамошното национално право. За германската пензија се земаат предвид индивидуалното германско време на осигурување (на пр. времетраење на осигурувањето и висината на платените придонеси).
Висината на пензијата во принцип не зависи од тоа дали германскиот или македонскиот државјанин престојува во Германија, во Република Северна Македонија или во некоја друга држава. Но, може да дојде до ограничувања, особено кај пензии, во кои се пресметани времиња на осигурување надвор од територијата на Сојузна Република Германија согласно странски закони. Понатаму, пензиите добиени врз основа на намалување на работоспособноста, а при живеалиште на осигуреникот во странство, можат да се намалат или да отпаднат.

1.3 Здравствено осигурување и осигурување за нега на пензионери

Одлуката за членство на пензионерите во германското здравствено осигурување и осигурувањето за нега ја донесува надлежната осигурителна компанија. Во принцип важи следново:
Доколку барателите и примателите на германска пензија претходно биле осигурани, тогаш се обврзно осигурани во германското здравствено осигурување. Ако нивното живелиште е во Германија, постои и редовна обврска за осигурување во социјалното осигурување за нега. Од германската пензија се задржува уделот на износот на пензионерот во здравственото осигурување и евентуално во осигурувањето за нега, и се уплаќа понатаму во Фондот за здравство заедно со уделот на носителот на пензиското осигурување за пензиско осигурување.
Меѓутоа и при живеалиште во Република Северна Македонија во принцип треба да се применат германските прописи за здравствено осигурување. Лицата што примаат или побарале германска пензија, по правило можат и во Република Северна Македонија да бараат паричен надоместок од здравственото осигурување (на пр. лекарски третман), исто како и лицата што се здравствено осигурани во Република Северна Македонија. Доколку нивното постојано живеалиште е во Република Северна Македонија, тогаш не постои обврска за задолжително осигурување во социјалното осигурување за нега.
Лицата што имаат постојано живеалиште во Република Северна Македонија, а побарале или примаат и германска и северномакедонска пензија, сепак подлежат само на прописите за здравствено осигурување во Република Северна Македонија.

1.4 Исплата на пензијата

Германската пензија се исплаќа на крајот од месецот. Исплатата во Република Северна Македонија се врши на жиро сметката на пензионерот. Трошоците за трансакцијата во Република Северна Македонија ги сноси германскиот носител на пензиското осигурување. Пензионерот ги сноси само вообичаените трошоци од неговата банка.

1.5 Поднесување барање за пензија

Исплатите од германското пензиско осигурување може да се одобрат само ако е поднесено барање. Доколку постојат времиња на осигурување во Германија и во Република Северна Македонија, тогаш е потребно да се поднесе само едно барање. Тоа секогаш важи и за другата држава од договорот. Затоа при престој во Германија е доволно при поднесувањето на германската пензија да се наведе дека постојат и времиња на осигурување во Република Северна Македонија. Германскиот носител на пензиското осигурување во тој случај му ги соопштува сите неопходни податоци на северномакедонскиот носител. Овој одлучува дали има право на пензија во Република Северна Македонија и му го испраќа решението на подносителот на барањето. Ова важи аналогно и за престој во Република Северна Македонија. Во тој случај фондот од Република Северна Македонија ја покренува германската постапка за пензија.

2. Плаќања со учество (рехабилитација)

Доколку постојат лични и осигурително-правни предуслови, тогаш на осигурениците кои живеат во Германија би можеле да им се одобрат плаќања за медицинска рехабилитација, плаќања со учество во работниот живот, како и дополнителни плаќања. При проверката на осигурително-правните предуслови освен германските времиња на осигурување може да се земат предвид и времињата на осигурување во Република Северна Македонија, како и под одредени предуслови и времиња на осигурување во останатите земји-наследнички на поранешна Југославија.

3. Доброволно осигурување

Сите лица што имаат живеалиште во Германија, а ја навршиле 16. година од животот и според германските правни прописи не се обврзани да се осигураат, можат доброволно да се осигураат во германското пензиско осигурување, без оглед на нивното државјанство.

Лицата со живеалиште во Северна Македонија или во некоја трета држава, македонските државјани можат доброволно да се осигураат во германското пензиско осигурување, доколку најмалку 60 месеци плаќале германски придонеси. Овде не може да се пресмета заедно со северномакедонските времиња на осигурување.

За живеалиште во некоја држава членка на Европската Унија (меѓутоа не за престој во некоја држава од Европската економска област или Швајцарија) македонските државјани имаат право на доброволно осигурување, само доколку постои барем еден придонес кон германското пензиско осигурување.

4. Рефундирање на придонесите

Придонесите платени во германското државно пензиско осигурување може да се рефундираат, доколку престанала обврската за осигурување, без да постои право за доброволно осигурување во Германија и доколку поминале 24 календарски месеци по престанокот на работењето. Затоа на македонските државјани со живеалиште во нивната татковина или во некоја држава, што не е членка на Европската Унија 24 месеци по завршувањето на обврската за осигурување (овде меѓу другото се вбројува и обврската за осигурување во Република Северна Македонија) може да им бидат рефундирани придонесите, доколку плаќале придонеси во Германија помалку од 60 месеци. За живеалиште во некоја од членките на Европската Унија правото за доброволно осигурување го добиваат тогаш, ако е платен барем еден германски придонес, така што во овој случај не е можно рефундирање на придонесите.

На осигурениците, кои што ја достигнале одредената старосна граница и не го исполниле општото време на чекање од 5 години, може да им бидат рефундирани придонесите без да се почитува никакво време на чекање. По смртта на осигуреникот рефундирањето на придонесите е можно да се изврши на семејството, доколку не постои барање за пензија поради смрт заради неисполнето време на чекање. Во овие случаи местото на престојувалиште не игра никаква улога.

5. Надлежност

Доколку осигурителната сметка се води кај некој регионален носител на Германското пензиско осигурување, тогаш најчесто за тоа е надлежно Германското пензиско осигурување Баварија Југ (Bayern Süd) во Ландсхут како орган за утврдување и извршување на плаќањата, а постои време на осигурување во Република Северна Македонија, лицето што има право на пензија живее во Република Северна Македонија или во некоја друга држава како македонски државјанин.

6. Понатамошни информации, известувања и советувања

Оваа напомена може да даде општа информација. Понатамошни објаснувања и информации во врска со Спогодбата ќе добиете во Германското пензиско осигурување Баварија Југ во Ландсхут. Инаку за Германскиот пензиски фонд информираат сите места за давање информации и советувалишта. Добивањето информација и совет е бесплатно.

Информации за пензиското осигурување во Република Северна Македонија дава носителот на пензиско осигурување:

ФОНД НА
ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО
ОСИГУРУВАЊЕ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
Ул. „23 Октомври“ бр. 11
1000 СКОПЈЕ
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА